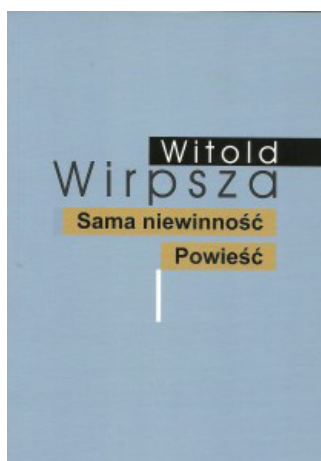

**Witold
Wirpsza**

**Sama
niewinność**

Institut Mikołowski
Mikołów 2017

DKK dyskusyjny klub książki

Groteska Wirpszy pokazuje jak komunizm kuśił społeczeństwo ofertą niewinnej demoralizacji (ważne okaże się tu połączenie seksu z gospodarką). Świat powieści jest zarazem groźny i śmieszny, obrzydliwy i żałosny.

Przemysław Czapliński

Opis

Powieść w planie fabularnym jest relacją studentki socjologii, która odpowiada na ogłoszenie partyjnego aparaczyka i przychodzi do jego domu, by spisywać jego wspomnienia. Kolejne rozdziały książki są opowieścią o tych spotkaniach, rekonstrukcją dialogów pomiędzy obojgiem bohaterów. Nie są to rozmowy banalne, często przypominają dialogi sceniczne, sporo w nich nie tylko złotych myśli, wyczelowanych ripost, ale także psychologicznej dramaturgii. Mamy do czynienia z bardzo interesującą psychomacją bohaterów, którzy prowadzą ze sobą pasjonującą grę – niepozbawioną narastających podtekstów erotycznych – grę masek i pozorów, która skrywa w swojej głębi pytanie o prawdę. Pada ono na kilku planach akcji. Najpierw na planie historycznym. Autor powieści dość drobiazgowo rekonstruuje biografie aparaczyka, lekko lewicującego przed wojną,

następnie zwerbowanego do współpracy z komunistycznymi służbami w oflagu. Potem pnącego się po kolejnych szczeblach kariery zawodowej, uwikłanego w nomenklaturową obyczajowość, stopniowo odkrywającego groteskowość własnego położenia i całej gospodarki socjalistycznej.

Drugi plan powieści to plan psychologiczno-obyczajowy. Bohater ma ogromną samowiedzę. Bardzo ciekawie dokonuje autoanalizy swoich motywacji i upadków, pokazując psychiczne oraz społeczne skutki strachu i zniewolenia. Trzeci plan można nazwać planem filozoficznym, bo bardzo wiele rozważań głównego bohatera jest osnutych wokół problemu poznawania siebie i świata, konstruowania i dekonstruowania prywatnych narracji o sobie i dookolnej rzeczywistości.

Informacje dodatkowe

Książka ma tło autobiograficzne. **Witold Wirpsza** – podobnie jak bohater książki – to uczestnik kampanii wrześniowej w 1939 r., późniejszy więzień niemieckich oflagów. Po wojnie mieszkał w Warszawie i Szczecinie, gdzie pracował m.in. w rozgłośni Polskiego Radia, a także w redakcji tygodnika „Po Prostu” i „Nowa Kultura”. Rozczarowany komunizmem, udaje się na emigrację. *Sama niewinność* to powieść ukończona w roku 1975, lecz dotąd nieopublikowana. Jej maszynopis odnalazł w Bibliotece Muzeum Polskiego w Rapperswilu w Szwajcarii profesor Dariusz Pawelec z Uniwersytetu Śląskiego (edytor także innych dzieł Wirpszy), który przygotował dzieło do druku i opatrzył je postawami.

Tematy do dyskusji

- Na czym zdaniem bohatera polega zasadnicze zło PRL-u?
- W jakiej mierze wyznania głównego bohatera można nazwać spowiedzią?
- Jakie konsekwencje wywołuje życie w kłamstwie?
- Jakie elementy socjalizmu wykpiwa pisarz?
- Jakie trudności stawia przed czytelnikiem skomplikowana narracja powieści?

Warto przeczytać

Witold Wirpsza to autor wielu zbiorów poezji, książek eseistycznych, a także zbiorów opowiadań i powieści: *Na granicy* (1954), *Stary tramwaj i inne opowiadania* (1955), *Pomarańcze na drutach* (1964), *Morderca* (1966), *Wagary* (1970).

Poleca

Wojciech Feliks Kudyba – polski poeta, krytyk, historyk literatury. Profesor nadzwyczajny w Katedrze Literatury Współczesnej UKSW. Współzałożyciel grupy poetyckiej „Topoi”.

